

Bildande av Mörkviksbergens naturreservat i Åtvidabergs kommun

Länssstyrelsen Östergötlands beslut

Länssstyrelsen förklarar det område som framgår av den heldragna svarta linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Syfte, skäl, föreskrifter och skötselplan för reservatet redovisas nedan. Beslutet fattas med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets namn ska vara Mörkviksbergen.

Beslutet riktar sig till allmänheten samt var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syfte med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets tallskog, barrblandskog och lövrika barrskog, som delvis är av brandpräglad karaktär, och andra ingående naturmiljöer som bergbranter och sprickdalsterräng med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Gamla träd, grova träd och död ved är viktiga strukturer. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och i huvudsak utvecklas genom naturliga processer. Åtgärder för att underlätta allmänhetens friluftsliv, framkomlighet längs den passerande vägen samt eventuella brandefterliknande åtgärder, kan bli aktuella. Omvälvande störningar i form av bland annat insektsangrepp och brand kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling.

Skälen för beslutet enligt 7 kap. 5 § första stycket miljöbalken

Bergbranterna vid Mörkviken i Storsjön, Åtvidaberg, har prioriterade bevarandevärden knutna till gammal lövrik barrblandskog i ett kuperat landskap med omväxlande hållmarker, tvära bergbranter och en strandlinje längs sjön. I området finns gott om gamla grova träd, särskilt av gran och asp. Högst upp förekommer även gammal tall i 150-200 års ålder. Området ligger i en värdetrakt för tall-, gran- och triviallövnaturvärden och hyser en stor mångfald skogsarter. Syftet med beslutet är att åstadkomma ett ändamålsenligt skydd mot åtgärder som kan skada områdets naturvärden.

Föreskrifter

Förutom de föreskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning i mark eller vatten;
2. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada eller ta bort levande eller döda träd och buskar;
3. ta bort eller upparbeta dött träd eller delar av träd eller vindfälle;
4. uppföra byggnad, eller annan anläggning, såsom exempelvis mast, torn, väg eller ledning i luft, mark eller vatten.
Undantag gäller för jakttorn som behövs för att bedriva säker jakt, efter kontakt med reservatsförvaltaren;
5. framföra motordrivet fordon utanför vägområdet, utöver undantag nedan (sidan 4);
6. anordna upplag, tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;

7. gräva upp växter eller ändra floran eller faunans sammansättning genom att införa nya arter för området;
8. måla på träd, sten eller annan fast ytbildning.

A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;
2. genomförande av brandeafterliknande skötselåtgärder inklusive veteranisering och skapande av död ved i begränsad omfattning;
3. genomförande av småskaliga riktade åtgärder för hotade arter i delar av området, såsom småskalig markstörning eller holkar;
4. bekämpning av invasiva eller för området främmande arter;
5. åtgärder för att skydda fornlämning eller prioriterad kulturlämning från skada som att ta ner träd som växer i eller hotar att falla över lämningen;
6. begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet;
7. undersökningar eller uppföljning av växt- och djurliv samt av mark- och vattenförhållanden och uppföljning av förvaltningsåtgärder;
8. iordningställande, markering och underhåll av eventuella friluftsanläggningar som informationstavlor, rastplats samt eventuellt ytterligare anordning för friluftslivet.

B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

C. Länsstyrelsen beslutar att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
2. gräva upp kärlväxter, plocka mossor, lavar eller svampar med undantag av matsvamp;
3. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, gräva, rista, hacka eller måla;
4. samla ryggradslösa djur, mossor, lavar eller vedsvampar med undantag för enstaka individer, som inte påverkar platsens bestånd av arten negativt, för artbestämning genom håvning eller plockning.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. anordna startplats för tävlingar, tävlingar för mer än 50 personer eller bedriva lägerverksamhet;
6. utföra undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

C-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Undantag från föreskrifterna

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård, skötsel och uppföljning och som framgår av föreskrifter under B.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uttransport av fäلت vilt med stöd av terrängkörningsförordningen samt nyttjande av en basväg enligt bifogad karta 1a. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra ett hinder för att träd som riskerar att falla från naturreservatet på objekt så som väg, ev ledning, byggnad, tomt, kulturlämning, anläggning eller anordning, får fällas och placeras inom naturreservatet. I normalfall sker först en avstämning med reservatsförvaltaren men akuta åtgärder angående träd som faller över väg, ev ledning osv får genomföras omgående. Planerade eller förebyggande åtgärder t ex fällning av träd som lutar över väg genomförs alltid i samplanering med reservatsförvaltaren.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar i nuvarande omfattning och enligt servitut och avtal så som:

- Underhåll och förbättring av den genomgående grusvägen (egen fastighet Mantorp S:1 del 4) så att lastbil med släp kan användas för virkestransporter. Mantorp S:1 har en bredd på 4,5 meter vilket innebär att dike och vägslänt till del ligger inom naturreservatet. För att underhålla eller förbättra vägen krävs grävning och eventuellt viss utfyllnad och fällning av träd inom reservatet. Fällda träd placeras inom naturreservatet. Åtgärder sker efter avstämning med Länsstyrelsens reservatsförvaltare för gemensam avvägning i syfte att så långt som möjligt begränsa påverkan på naturmiljön men uppnå nödvändig vägstandard.

Upplysning om andra gällande bestämmelser

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller för området, bland annat kulturmiljölagen (1988:950), terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng. Delar av området utgör strandskyddsområde och strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. miljöbalken. Bryggor och byggnader uppförda efter 1975 kräver dispens från strandskyddsbestämmelser. Vattenuttag utgör en vattenverksamhet enligt 11 kap. 2 § MB och kan kräva tillstånd.

Enligt fridlysningsbestämmelserna är alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen. Enligt 7 kap 1 § miljöbalken ska var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den. Samråd enligt 12 kap.

6 § MB kan komma att krävas för verksamheter som inte är begränsade i föreskrifterna.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 4.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Mörkviksbergens naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och med gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av Mörkviksbergens naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att allemansrätten inte väsentligt påverkas av beslutet.

Agenda 2030, miljökvalitetsmål och ekosystemtjänster

Bildandet av Mörkviksbergens naturreservat är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat. Det är också en del av uppfyllandet av FN:s konvention om biologisk

mångfald och de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030 och då särskilt mål nummer 15, Ekosystem och biologisk mångfald.

Länsstyrelsen bedömer att Mörkviksbergens naturreservat bidrar med flera olika ekosystemtjänster tack vare bevarande av biologisk mångfald och varierande miljöer som är basen för många andra ekosystemtjänster. Skogsmiljöerna fungerar som livsmiljö men även som en form av klimatanläggning och reningsverk. De olika livsmiljöerna fyller funktioner som lek- bo-, skydds- och rastplatser. Bevarandet av en variation av livsmiljöer och en hög biologisk mångfald bidrar till ett landskap som är generellt bättre rustat för klimatförändringar.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De höga naturvärdena vid Mörkviksbergens uppmärksammades av den tidigare markägaren Sveaskog som haft sluttningen avsatt som NO (naturvård orört) under en längre tid. Grävsätter 2:46, där Mörkviksbergen ingår, styckades under 2023-2024 av och överfördes till Naturvårdsverket. Syftet var att använda marken som bytesmark vid naturreservatsbildning. Det framkom då att branterna inte bör ingå som bruksbar mark i bytet utan skyddas formellt. Vidare dokumentation av närliggande berg och natur har gjorts vid Länsstyrelsens kartläggning av naturvärden hösten 2024.

Reservatsbildning

Området avgränsades i samråd med Naturvårdsverket och tillträdande markägare i anslutning till markbytesaffären "Sveaskog 25". Naturvårdsverket har varit tillfällig markägare under markbytet och inom Sveaskog 25 har naturvärden inom bytesmarker så långt möjligt skyddats innan bytesaffärens avslutande och värdet av detta reglerats inom affären.

Inkomna remissvar

Länsstyrelsen har remitterat förslag till berörda sakägare, Försvarsmakten, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Åtvidabergs kommun, Skogsstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Åtvidaberg, Naturskyddsföreningen i Östergötland, Östergötlands Ornitologiska förening. Berörda sakägare är Lösings

häradsallmänning (i egenskap av medverkande i markbytesprocess) samt Naturvårdsverket (markägare inom ramen för markbyte) medan Sveaskog som tidigare markägare inte ingått i remissen. Samrådsprocess med Naturvårdsverket har skett direkt via handläggarverktyget vic natur.

Länsstyrelsen har fått svar från Försvarmakten, SGU, Åtvidabergs kommun, Skogsstyrelsen, Birdlife Sverige (Östergötlands Ornitologiska förening) och Lösings häradsallmänning.

Försvarmakten skriver att de behöver göra prioriteringar av resurser i dessa frågor (inkommande formella remisser mm). Försvarmakten har därmed inte handlagt denna remiss vidare. De skriver vidare "Är det någon annan anledning som gjort att ni valt att remittera Försvarmakten i detta fall så får ni gärna återkoppla detta".

SGU avstår från att yttra sig i det specifika ärendet men hänvisar till en bilaga där det i huvudsak framgår följande. SGU har i uppdrag kartlägga berggrund, jordarter och grundvatten i landet. SGU:s kartläggning innebär i regel kartering av berggrund (viss provtagning och stenknackning), geokemisk provtagning (ca 2 prover per kvadratkilometer) och/eller geofysiska mark- eller flygmätningar. Dessa metoder ger, enligt SGU, obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning. För att underlätta SGU:s arbete och minska länsstyrelsens administrativa börda är det önskvärt att det tydligt framgår av reservatsföreskrifterna att denna typ av verksamhet, när den utförs av statlig myndighet med uppgift att undersöka landets geologiska beskaffenhet, ska tillåtas. Generellt anser SGU att deras undersökningar inte av en sådan art som strider mot det naturbevarande syftet med reservatet. Vidare avstyrker, avråder starkt eller avråder SGU från reservatsbildning i vissa typer av områden exempelvis där det finns utpekade fyndigheter av riksintresse enligt 3 kap. 7 § miljöbalken, väl undersökta områden med tidigare känd malmpotential samt områden där det finns gällande undersökningstillstånd eller bearbetningskoncessioner enligt minerallagen.

Åtvidabergs kommun tackar för möjligheten att yttra sig i ärendet. Åtvidabergs kommun har inga synpunkter på förslag till beslut och skötselplan för Mörkviksbergens naturreservat.

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till att naturvärdena i området skyddas långsiktigt och tillstyrker att naturreservatet bildas enligt förslag. Enligt remissunderlaget kommer en mer detaljerad skötselplan att utarbetas vid kommande översyn men att några åtgärder i nuläget inte är aktuellt. Skogsstyrelsen ser ingen anledning att ifrågasätta detta. Reservatet bedöms inte försvåra pågående skogsbruk på intilliggande skogsmark, då det inte påtagligt hindrar tillgängligheten till angränsande skogsmark. De enligt beslutet angivna metoderna för bekämpning av den åttatandade granbarkborren bedöms vara tillräckliga för att förhindra omfattande angrepp inom reservatet. Skogsstyrelsen vill dock påtala betydelsen av att sätta in bekämpning av granbarkborren i god tid innan angreppen sprids inom reservatet och för att undvika spridning till närliggande granbestånd.

BirdLife Östergötland - Östergötlands Ornitologiska Förening har fått ärendet på remiss och vi vill lämna följande svar. Syftet med reservatet är, liksom för de flesta naturreservat, att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer samt att tillgodose behovet av områden för friluftsliv. Området är ganska svårtillgängligt och är troligen sällan besökt av fågelskådare då inga fynd under de senaste fem åren är rapporterade på artportalen. Men flera intressanta rapporter från andra platser runt Storsjön finns. Bland annat kan nämnas en häckning av brun kärrhök, ett stationärt havsörnspar och flera besök av havsörn i området. Besök av röd glada, fjällvråk, ormvråk, fiskgjuse och även kungsörn. Flera ugglor som kattuggla, spurvuggla och pärluggla. Dessutom flera intressanta fynd av svarthakedopping, smådopping och storlom. Det ska dock noteras att antalet rapporterade skådare i området är väldigt få varför en viss osäkerhet i rapporterna kan finnas. Det föreslagna området inrymmer bland annat ett antal äldre stora tallar, vilka kan utgöra en möjlighet för häckning av havsörn. En inventering i häckningstid, dvs nu och några månader framåt, bör därför genomföras. Bland annat med tanke på att kommande planering och genomförande av åtgärder för friluftslivet bör utformas så att fågellivet störs så lite som möjligt. Under förutsättning att hänsyn tas till vår kommentar ovan ser vi positivt på förslaget och tillstyrker detta inklusive skötselplanen i sin helhet.

Lösings häradsallmänning meddelar genom sin förvaltare Skogstjänst att skrivningen kring den väg som passerar reservatet (egen samfälld fastighet) behöver medge att viss förbättring kan

göras så att lastbil med släp kan användas. Det behöver inte knytas till viss vägklass men bör framgå att det ska gå att rusta vägen till bärighet för bil och släp. Det behövs även tillåtelse för en basväg i nordvästra änden av reservatet så att bestånd längs västra kanten kan nås.

Bemötande av inkomna remissvar

Länsstyrelsen tackar för inkomna yttranden.

Länsstyrelsen har uppfattat att *Försvarsmakten* önskat möjlighet att tycka till om alla remisser om skyddade områden men i övrigt är det inte någon särskild anledning till att Mörkviksbergen remitterats.

Angående SGU:s yttrande gör Länsstyrelsen följande bedömning. Den rättsliga betydelsen av ett beslut om ett naturreservat är i första hand att det inskränker markägare och andra sakägares förfoganderätt över området till förmån för de allmänna intressen som ligger bakom reservatsbildningen. Avvägningen mot andra allmänna intressen är redan avgjord i och med reservatsbeslutet. Syftet med ett naturreservat är att ge ett definitivt skydd av området. Föreskrifterna ska återspegla syftet och det allmänna intresset att bevara området på sikt.

Föreskriftsrätten följer av 7 kap 5 §, 7 kap 6 § och 7 kap 30 § miljöbalken. Dessa bestämmelser ger stöd för vilka föreskrifter som är möjliga att meddela. Föreskrifterna får inte innebära länge gående inskränkningar än vad som behövs men ska beslutas för att de behövs för att uppnå syftet. De föreskrifter som meddelas måste rymmas inom bemyndigandet i 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken. Att besluta om ett generellt undantag från föreskrifterna rymms inte inom myndigheternas föreskriftsrätt i dessa bestämmelser. Förslaget i den ställda frågan innebär ett generellt undantag för en verksamhet som inte rymms inom syftet för reservatsbildning. Föreskrifter om att tillåta en verksamhet som kan strida mot syftet med ett reservat kan inte meddelas. Bemyndigandet som bestämmelserna grundar sig på medger inte det.

I stället måste frågor om undantag eller tillstånd att bedriva en verksamhet meddelas i varje enskilt fall efter ansökan av verksamhetsutövaren. Det krävs då att verksamhetsutövaren, oavsett om det är en statlig myndighet, kan visa att det finns särskilda skäl för att bedriva verksamheten och att det inte strider

mot syftet med naturreservatet. Om undersökningsarbeten kommer i konflikt med reservatsföreskrifterna kan de inte tillåtas.

Vidare konstaterar Länsstyrelsen att Mörkviksbergens naturreservat inte utgörs av ett sådant område där SGU avstyrker, avråder starkt eller avråder från reservatsbildning.

Skogsstyrelsen noterar att de angivna metoderna för bekämpning av den åttatandade granbarkborren bedöms vara tillräckliga. Att genomföra eventuella åtgärder i tid och att avväga om åtgärder inte gör större skada än nytta för naturvärden blir ett ansvar för Länsstyrelsens reservatsförvaltare.

Birdlife noterar att en inventering av fågellivet, främst eventuella häckfåglar kan vara värdefullt särskilt för att kunna avväga mot eventuella åtgärder för friluftslivet. Naturreservaten i Östergötland är klassade enligt en 3-gradig skala utifrån hur tillgängliga och publika de är eller utifrån Länsstyrelsens ambition om hur tillgängliga de ska vara. Mörkviksbergen ges i det sammanhanget 1 av 3 "stjärnor". Det finns inga krav på skyltning till enstjärniga reservat. Dock kan blå skylt med text "naturreservat" användas för att skylta från närmaste väg. En enkel parkeringsplats eller parkeringsficka för reservatets förvaltare ska finnas, men det finns inga krav på parkering för besökare. Dock kan en enkel och mindre besöks-parkering för 1-2 bilar finnas. Inga anordningar för friluftslivet ska anläggas.

Lösings häradsallmänning. Angående underhåll och förbättring av den genomgående grusvägen har ett tillägg gjorts under undantag efter C-föreskrifter så att vägen kan förbättras för att bära lastbil med släp till virkestransporter. För att minimera eventuella skador vid vägunderhåll har följande skrivits under undantag efter C-föreskrifter: "För att underhålla eller förbättra vägen krävs grävning och eventuellt viss utfyllnad och fällning av träd inom reservatet. Fällda träd placeras inom naturreservatet. Åtgärder sker efter avstämning med Länsstyrelsens reservatsförvaltare för gemensam avvägning i syfte att så långt som möjligt begränsa påverkan på naturmiljön men uppnå nödvändig vägstandard". Tillägg angående basväg har gjorts efter C-föreskrifter samt i karta bilaga 1a. Tillägg angående väg och basväg bedöms inte påverka syftet med skyddet eller ge skador på områdets prioriterade bevarandevärden.

Undantag för ledning har utelämnats då kraftledning löper utanför reservatet i väster.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Gunilla Svantorp med naturvårdshandläggaren Jens Johannesson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Marina Verbova, samhällsplaneraren Stanislav Ilic, länsjuristen Anna Isaksson och antikvarien Malin Svarvar medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

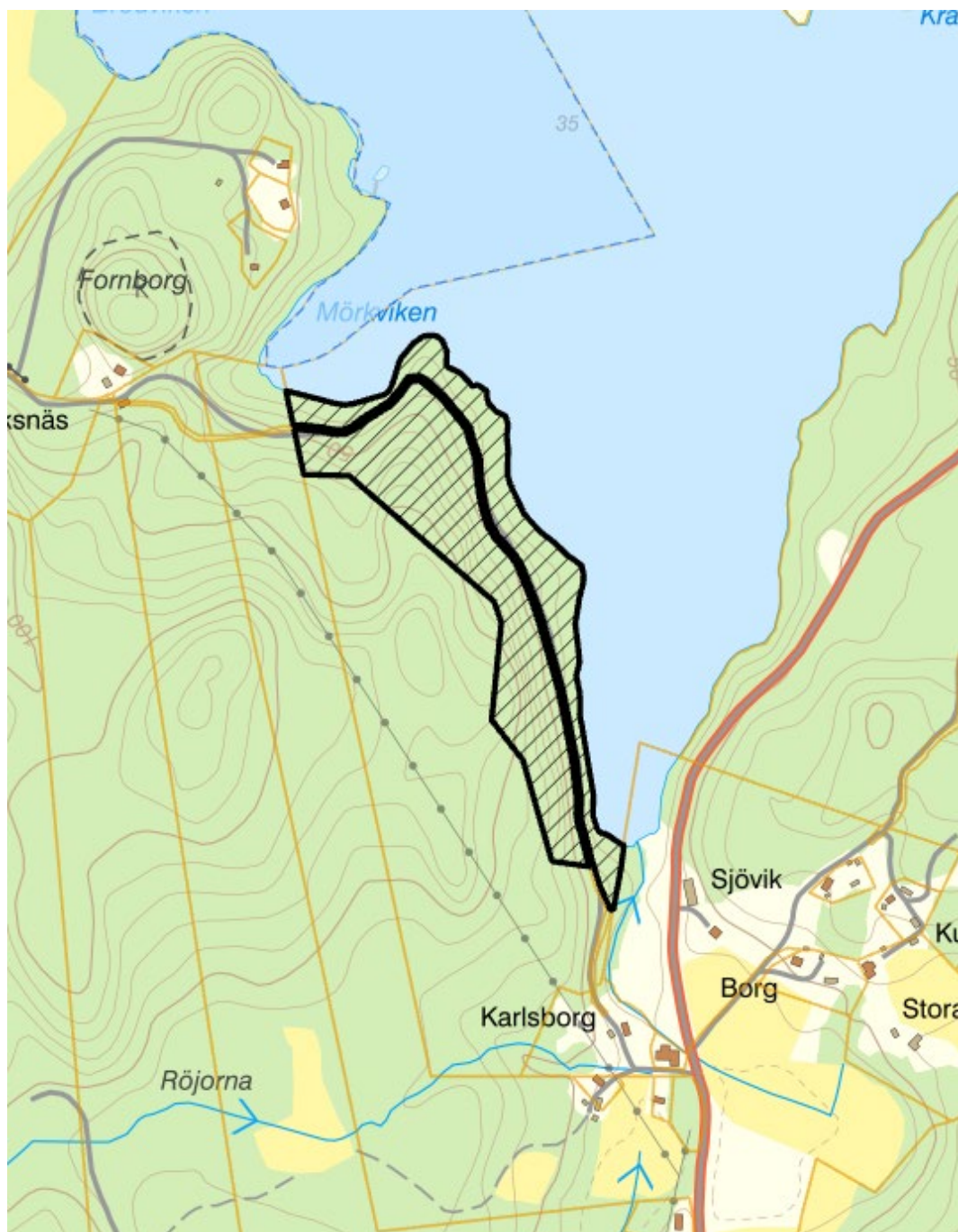
Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Beslutskarta samt karta 1a basväg för skogsbruk.
2. Sändlista
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Bilaga 1, Beslutskarta

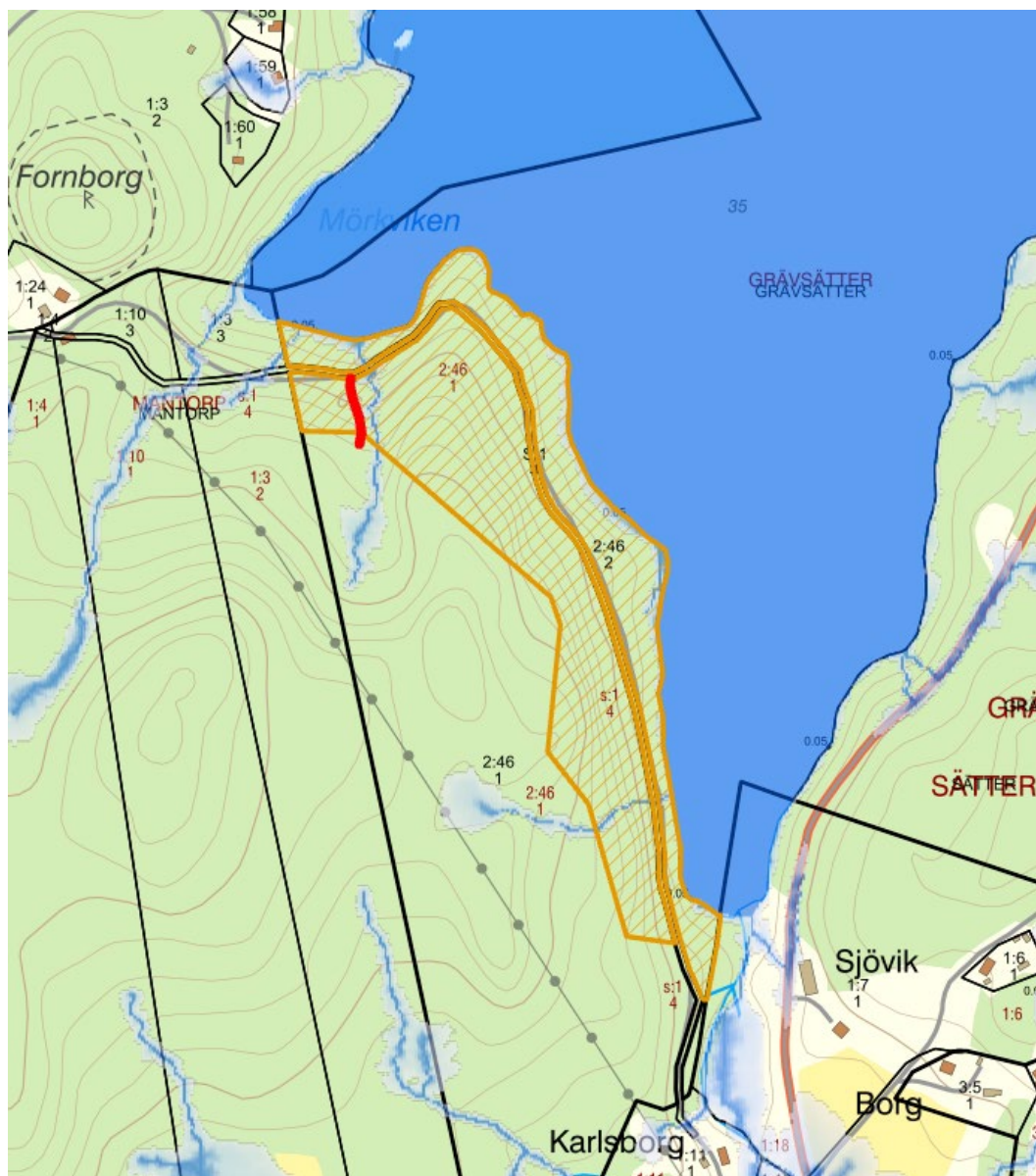

Beslutskarta tillhörande beslut om Mörkviksbergens naturreservat, NVR-id 2065522.

Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje. © Lantmäteriet

geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Bilaga 1a, Basväg för skogsbrukets behov

Karta tillhörande beslut om Mörkviksbergens naturreservat, röd linje visar schematiskt var en basväg för skogsbruket får nyttjas för att nå skog ovanför reservatsområdet från norr. Känslig mark visas av markfuktighetskartan i blått. Naturreservatet är streckad yta.
© Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Sändlista

finns hos Länsstyrelsen

Skötselplan för Mörkviksbergens naturreservat i Åtvidabergs kommun

Denna kortfattade skötselplan kommer att utvecklas och preciseras vid en senare översyn. Översynen bör göras senast inom 5 år för att bedöma behovet av revidering. Skälet till den kortfattade skötselplanen är att Mörkviksbergen uppmärksammas sent i en process där reservatsbildande skett inom ett bytesmarkspaket från Sveaskog som Naturvårdsverket förvärvat under 2024. I bytespaketet ingår flera sedan länge planerade reservatsobjekt i länet.

Allmän beskrivning

I bergbranterna vid Mörkviken i Storsjön, Åtvidaberg, växer gammal lövrik barrblandskog i ett kuperat landskap med omväxlande hållmarker, tvära bergbranter och en strandlinje längs sjön. I området finns gott om gamla grova träd, särskilt av gran och asp. Högst upp förekommer även gammal tall i 150-200 års ålder. Området hyser en stor mångfald skogsarter och geologiska värden i form av en jättegryta och isälvsslipade bergssidor. Reservatet omfattar 5,5 hektar varav 4,7 hektar produktiv skogsmark.

Geologiskt värde. För cirka 11 000 år sedan stod havsnivån en bit upp i slutningen vilket kan förklara de vackert slipade bergssidorna och den jättegryta som finns högt upp, strax söder om brantens mitt. Ett nord-sydligt sund som haft starka vattenströmmar kan förklara strukturerna, alternativt har formerna bildats av tidigare isälvar, t ex under slutet av istiden.

Plandel

Syftet med naturreservatet och dess föreskrifter är styrande för naturreservatets långsiktiga vård. Skötselåtgärdernas art och omfattning avgörs och preciseras i kommande översyn av skötselplanen. För närvarande görs bedömningen att några åtgärder, förutom de som beskrivs nedan, inte är nödvändiga.

Åtgärder

Gränsmarkering och uppsättande av informationstavla ska göras innan översynen av skötselplanen är gjord. Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar. En informationstavla med föreskrifter ska sättas upp på lämplig plats.

Inga kulturhistoriska lämningar är registrerade i Riksantikvarieämbetes kulturmiljöregister men området är inte fullständigt inventerat avseende detta. I den händelse okända forn- eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoses, samt anmälan till Enheten för kulturmiljö vid Länsstyrelsen göras. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen.

Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Fyrhjuling eller annat liknande mindre fordon får användas med stor försiktighet vid uttransport av fäلت vilt. Markskador på grund av körning ska undvikas.

Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom reservatet. Tillsyn av reservatet ska skötas av Länsstyrelsen.

Övrigt

Den genomgående vägen ingår inte i naturreservatet utan utgör en egen samfälld fastighet med en bredd av 4,5 meter. Enligt reservatsbeslutet kan vägområdet skötas och vägen eventuellt komma att förbättras vilket innebär viss påverkan i vägkanterna inom reservatet, se vidare i reservatsbeslutet.

Artlista

Rödlistade	Artnamn	Vetenskapligt namn
VU	Grangråticka	Boletopsis leucomelaena
NT	Tallticka	Porodaedalea pini
NT	Ullticka	Phellinidium ferrugineofuscum
NT	Vedtrappmossa	Crossocalyx hellerianus
	Blodticka	Meruliopsis taxicola
	Blåsfliksmossa	Lejeunea cavifolia
	Flagellkvastmossa	Dicranum flagellare
	Fällmossa	Antitrichia curtipendula
	Gammelgranslav	Lecanactis abietina
	Grankransspindling	Cortinarius saginus
	Grön sköldmossa	Buxbaumia viridis
	Guldlockmossa	Homalothecium sericeum
	Hassel	Corylus avellana
	Hasselmossa	Eurhynchium angustirete
	Kalkkamossa	Ctenidium molluscum
	Klippfrullania	Frullania tamarisci
	Krusbärskremla	Russula queletii
	Kruskalkmossa	Tortella tortuosa s.lat.
	Platt fjädermossa	Alleniella complanata
	Rävticka	Inocutis rheades
	Skriftlav	Graphis scripta
	Svartbräken	Asplenium trichomanes
	Torsklav	Peltigera aphthosa
	Träd porella	Porella platyphylla

Bilaga 1, Plankarta

1a) Lövrik barrblandskog med stor andel gran och asp. Tall förekommer mer på krönet av branten i södra delen. 1b) Strandskog av främst tall och gran med ökande andel tall mot norr. Även avsnitt med klibbal förekommer. 1c) Höglänt gles tallskog med inslag av 150-200 år gamla träd samt enbuskar och äldre stubbar. 1d) Strandremsa med tall, gran, klibbal. Vid norra gränsen av 1d finns en brygga och en nedfart till sjön. Det är inte närmare utrett när bryggan kommit till och vem som ansvarar för den. Bryggor och byggnader uppförda i strandskyddsområde efter 1975 kräver dispens från strandskyddsbestämmelser.